

25/11/1998
Esdevenir (II)

Un tercer significat del verb esdevenir, —a més dels dos que vam comentar ahir— és definit pel Diccionari Fabra amb els termes «ocórrer a algú alguna cosa», il·lustrat amb els exemples Aquell a qui no ha esdevingut mai cap adversitat i Qualsevol cosa que li pugui esdevenir. Observem que amb aquest significat el verb esdevenir comporta un complement datiu (usualment de designació personal) i que el subjecte és sempre un terme de valor genèric, com cosa, res, això, allò, i especialment de sentit negatiu, com adversitat, desgràcia, contratemps, o bé una oració subordinada.

Si esdevenir és usat pronominalment continua exigint un subjecte de designació no personal però el complement datiu desapareix, ja que l'acció del verb es resol en ella mateixa, sense que ningú en resulti afectat. Esdevenir-se, doncs, equival a ocórrer, passar o succeir, i igualment que aquests verbs, s'usa també amb subjectes com cosa, cas, res, el mateix, fet, episodi i, a tot estirar, accident, incident, episodi, etc., així com una oració subordinada completiva —cas molt usual— i els termes relatius substantius allò que i el que. Això s'esdevé moltes vegades (Fabra), Quan s'esdevé que dues vocals contigües pertanyen a una mateixa síl·laba, es diu que formen un diftong (Fabra). El mateix s'esdevé amb la u dels nexes gua, guo, qua, quo... (Fabra). Aleshores s'esdevingué una cosa abominable (E d'Ors), Allò que tal vegada s'esdevingué (Joan Oliver).

No sembla admissible, doncs, l'ús que avui fan molts del verb esdevenir-se amb el subjecte representat per nom, com ~~ocórrer~~ asamblea, eleccions, concert, estrena, representació teatral, etc., talment com no admetria ningú frases com «Va succeir un congrés del partit» o «Ha passat un concert de cobla», perquè l'ús d'aquests verbs, més habituals, o més ben assimilats per la lectura, no ofereix les vacil·lacions que suscita esdevenir-se. Un per exemple, si té una gran resonància o transcendència, pot constituir un esdeveniment, però el que s'esdevé no és el congrés sinó el fet de celebrar-se. I, anàlogament, diríem En aquei congrés es va esdevenir un cas lamentable: dos delegats es van agrèdir, però no diríem que es va esdevenir una agressió. Caldria atègir-hi, encara, l'error que es comet, com un altre reflex de la imperfecta assimilació del recte tractament gramatical d'aquest verb, en el seu ús en el sentit que ara comentem, desproveint de la partícula pronominal: «Aleshores va esdevenir un cas molt divertit» en lloc de Aleshores es va esdevenir un cas molt divertit.

Albert Jané